

KONSEKWENCJE WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO O SYGN. K 4/19

STOWARZYSZENIE GMIN PRZYJAZNYCH ENERGII ODNAWIALNEJ

Swornegacie, 18 września 2020 r.

MATEUSZ SUDOLSKI, KSSP KURYŁO SUDOLSKI SZREK SP.K.

SPÓR W ZAKRESIE OPODATKOWANIA ELEKTROWNI WIATROWYCH OD 2017 ROKU

TŁO SPORU

- Ustawodawca w nowo wprowadzonej ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, która weszła w życie w roku 2016, w treści przepisu art. 2 pkt 1 wskazał, iż „cała” elektrownia wiatrowa stanowi budowlę w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, czym diametralnie zmienił zakres opodatkowania podatkiem od nieruchomości tych obiektów
- Powyższa zmiana stanu prawnego doprowadziła do licznych sporów pomiędzy organami podatkowymi a firmami posiadającymi elektrownie wiatrowe – w ramach interpretacji indywidualnych oraz postępowań wymiarowych i nadpłatowych

UCHWAŁA / WYROK NSA

- W zakresie opodatkowania elektrowni wiatrowych Kancelaria KSSP reprezentowała Gminę Płużnica jako członka SGPEO w jej precedensowej sprawie
- W dniu 22 października 2018 r. ostatecznie wydano wyrok powiększonego składu Naczelnego Sądu Administracyjnego o sygn. II FSK 2983/17, w którym potwierdzono prawidłowość zajmowanego przez Gminę Płużnica stanowiska
- Do opodatkowania podatkiem od nieruchomości zakwalifikowano następujące urządzenia:
 - wirnik z zespołem łopat
 - zespół przeniesienia napędu
 - generator prądotwórczy
 - zespół gondoli wraz z mocowaniem i mechanizmem obrotu
 - układ sterowania
 - fundament
 - wieża

NOWELIZACJA USTAWY

- Ustawodawca dokonał zmiany definicji elektrowni wiatrowej ustawą z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw
- Na mocy przepisu art. 17 pkt 2 przedmiotowej ustawy dokonano kluczowych zmian dla zakresu opodatkowania elektrowni wiatrowych z mocą wsteczną, tj. już od dnia 1 stycznia 2018 r
- Powyższe skutkowało zmniejszeniem dochodów własnych gmin, na terenie których znajdują się farmy wiatrowe i koniecznością zwrotu podatku (o ile został zapłacony przez firmy energetyczne) od części technicznej za pierwsze półrocze 2018 roku

WNIOSEK DO TK

- Mając na uwadze powyższą zmianę oraz jej skutki Gmina Kobylnica wspierana przez Gminy członkowskie SGPEO (reprezentowana przez KSSP) zdecydowała się w 2018 roku na wystąpienie z wnioskiem o zbadanie konstytucyjności powyższego przepisu do Trybunału Konstytucyjnego

SKUTKI PRAWNE WYROKU TK, W TYM MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA Z ROSZCZENIAMI ODSZKODOWAWCZYMI

WYROK TK

- Trybunał Konstytucyjny w dniu 22 lipca 2020 r. wydał wyrok o sygn. K 4/19, w którym przychylił się do stanowiska gmin w zakresie niekonstytucyjności przepisu art. 17 pkt 2 ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw
- Z powyższego Wyroku TK, wynika, iż:
 - stanowi on wyrok odraczający (utrzymuje niekonstytucyjny przepis w mocy przez czas 18 miesięcy od dnia opublikowania wyroku)
 - zobowiązano w nim Ustawodawcę do wprowadzenia rozwiązań prawnych rekompensujących szkodę jednostkom samorządu terytorialnego, których dochody uległy zmniejszeniu
 - nie przewiduje on wystąpienia tzw. „przywileju korzyści” dla wnoszącego skargę

ROSZCZENIE ODSZKODOWAWCZE

- Ustawodawca w zakresie roszczeń powstałych na podstawie tzw. „bezprawia legislacyjnego” (tj. wydania aktu normatywnego niezgodnego z aktem wyższego rzędu) przewidział generalną regulację prawną zawartą w przepisie art. 417¹ § 1 Kodeksu cywilnego
- Przepis ten stanowi, że *Jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą*

ROSZCZENIE ODSZKODOWAWCZE (2)

- Dla zaistnienia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wystarczy, aby łącznie zostały wypełnione następujące przesłanki:
 - wystąpiła szkoda, która powstała na skutek wydania aktu normatywnego
 - przedmiotowy akt normatywny był niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą
 - powyższa niezgodność została stwierdzona we właściwym postępowaniu (tj. wystąpił tzw. prejudykat)

EFEKT ORZECZENIA ODRACZAJĄCEGO

- Możliwość wystąpienia z roszczeniem w okresie odroczenia utraty mocy niekonstytucyjnego przepisu jest przedmiotem sporu w doktrynie:

1. W okresie odroczenia można wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym wobec Skarbu Państwa począwszy od momentu publikacji orzeczenia stanowiącego prejudykat, bowiem przemawia za tym literalna wykładnia art. 417¹ § 1 KC

Przykładowo C. Podsiadlik stwierdza, że *Wyrok TK odraczający termin utraty mocy obowiązującej wadliwego aktu normatywnego stwierdza jednocześnie (i przede wszystkim) jego niezgodność z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą, co stanowi przesłankę występowania z roszczeniami odszkodowawczymi*

EFEKT ORZECZENIA ODRACZAJĄCEGO (2)

2. W okresie odroczenia wykluczone jest występowanie z takimi roszczeniami, bowiem odmiennego poglądu nie sposób jest pogodzić z rezultatem wykładni systemowej. Wśród tych opinii wskazuje się, że przyznanie takiej możliwości spowodowałoby bezsensowność regulacji zawartej w art. 190 ust. 3 i 4 Konstytucji RP

Przykładowo w Uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2007 r., sygn. III CZP 125/07), wskazano *jeżeli więc Trybunał, biorąc pod uwagę wszystkie chronione Konstytucją wartości, decyduje się na utrzymanie w mocy przepisu sprzecznego z ustawą, umową międzynarodową lub Konstytucją, to tak długo, jak on obowiązuje, żadnemu zachowaniu, do którego ten przepis się odnosi nie można przypisać cechy bezprawności. Prowadzi to do wniosku, że nie można uznać (...) aby działania organów Państwa, dla których przepis ten stanowi podstawę, były niezgodnie z prawem, a tym samym pociągały odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa*

EFEKT ORZECZENIA ODRACZAJĄCEGO (3)

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. V ACa 132/13, stwierdzono, że *skoro zaś z art. 190 Konstytucji wynika nie tylko kompetencja Trybunału do pozbawienia określonego aktu normatywnego mocy obowiązującej, lecz także do określenia terminu, kiedy to nastąpi, to inne organy państwa, w tym sądy, nie mogą traktować tego aktu jako co do zasady pozbawionego skutków prawnych. Jedynie gdyby w okresie pomiędzy uznaniem przepisu za niekonstytucyjny a dniem, w którym, straci on z woli Trybunału moc prawną, dalsze jego obowiązywanie prowadziło do naruszenia innych wartości chronionych Konstytucją lub umową międzynarodową, sąd może, po rozważaniu wszystkich wchodzących w grę chronionych wartości, nie dopuścić do jego zastosowania w konkretnej sprawie. Taka możliwość powinna być traktowana jednak tylko jako wyjątek od zasady (...) odroczenie utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niekonstytucyjny nie uzasadnia odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 1 § 1 k.c., gdy w okresie odroczenia ustawodawca wyda nowy przepis zgodny z Konstytucją*

MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA Z ROSZCZENIAMI ZA CAŁY 2018 ROK

- W Wyroku TK stwierdzono, że konkretny (zaskarżony) przepis przejściowy jest niekonstytucyjny z uwagi na jego retroaktywność. Trybunał w ogóle nie badał przepisu zmieniającego podstawę opodatkowania elektrowni wiatrowych
- Zasada roczności budżetu jest
- Istnieje możliwość uwzględnienia powyższego w nowo wprowadzonej regulacji prawnej przez Ustawodawcę w ramach systemu rekompensat

POTENCJALNE ZAGROŻENIA

- Możliwość uznania powództwa za przedwczesne z uwagi na odroczenie utraty mocy obowiązującej zaskarżonego przepisu
- Możliwość uznania powództwa za przedwczesne z uwagi na toczący się proces legislacyjny
- Możliwość uznania późniejszego powództwa (po uzyskaniu odszkodowania od Skarbu Państwa w wyniku wykonania wyroku TK) za niezasadne z uwagi na wcześniejszy wyrok w tej sprawie i powagę rzeczy osądzonej (res iudicata)
- Konieczność poniesienia przez gminy znacznych kosztów procesowych
- Długi czas oczekiwania na ostateczny wyrok sądu II instancji
- Trudności dowodowe, np. gdy podatnicy (ani za 2017 i 2018 rok) nie opodatkowali „całych” elektrowni

DZIAŁALNOŚĆ KSSP NA INNYCH POLACH W ZAKRESIE PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH

O KSSP

- Jesteśmy kancelarią podatkowoprawną założoną przez doradców podatkowych i adwokatów, która specjalizuje się przede wszystkim w tematyce podatku od nieruchomości
- W trakcie naszego funkcjonowania realizujemy/zrealizowaliśmy projekty dla ponad 100 gmin z terenu całej Polski, w których wartość przedmiotu sporu przekracza/przekraczała 200 mln zł
- Naszymi klientami są m.in. Gminy członkowskie SPGEO (Gmina Gniewino, Gmina Płużnica i Gmina Gościno)
- Dla naszych klientów pozyskaliśmy już ponad 50 mln zł należnych im dochodów
- Zapraszamy do współpracy w zakresie podatków i opłat lokalnych również na polach innych niż energetyka wiatrowa

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ, ZAPRASZAMY DO KONTAKTU

Mateusz Sudolski
KSSP KURYŁO SUDOLSKI SZREK SP.K.
ul. Tadeusza Kościuszki 29, budynek B, II piętro, 50-011 Wrocław
tel.: +48 71 707 24 50, fax.: +48 71 707 22 71
msudolski@kssp.pl
www.kssp.pl